

**Резолюція за результатами круглого столу на тему:
«З'ясування судом думки дитини: нормативне врегулювання, судова практика та психологічний аспект»**

1. Необхідно нормативно:
  - визначити обов'язок суду, адміністративного органу, їхніх посадових осіб інформувати дитину безпосередньо або через законного представника про її право бути заслуханою у справах, що її стосуються;
  - установити порядок проведення з'ясування думки дитини;
  - визначити коло осіб, які беруть участь у процесі заслуховування думки дитини.
2. Установити обов'язок для органів та посадових осіб, що приймають рішення, які стосуються прав та інтересів дітей, у випадках, коли це можливо, заслуховувати думку дитини.
3. Проводити спеціальну підготовку фахівців, які з'ясовують думку дитини, щодо особливостей комунікації з дитиною, її вікових особливостей розвитку.
4. Закріпити в національному законодавстві міжнародні/європейські принципи і стандарти правосуддя, дружнього до дитини, зокрема, у частині права всіх дітей на отримання інформації про свої права, на доступ до правосуддя, консультування, а також права бути почутою під час розглядів, що стосуються або впливають на них, із першочерговим пріоритетом урахування найкращих інтересів дитини.
5. Унести зміни до ст. 19 СК України, відповідно до яких органи опіки та піклування в письмовому висновку щодо розв'язання спору мають з'ясувати при розгляді справи думку дитини, ураховуючи її вік.
6. При непогодженні однієї із сторін із висновком органу опіки та піклування на законодавчому рівні запровадити проведення психологічної експертизи, висновок якої має обов'язково містити інформацію про те, чи може бути врахована думка дитини в певному віці, зважаючи на її особливості.
7. Розробити з урахуванням міжнародного досвіду навчальний/і курс/курси з підвищення кваліфікації для адвокатів, яких залучають для надання правової допомоги всім дітям, що в конфлікті чи в контакті із законом і направлені на:
  - більш поглиблене вивчення емоційних, психологічних та поведінкових особливостей дитини;
  - вивчення міжнародної практики/досвіду в такій категорії справ;
  - вивчення та розроблення механізмів імплементації позитивних напрацювань у практику/національне законодавство.
8. Забезпечити спеціалізацію адвокатів, суддів, прокурорів, працівників поліції, органів пробації, соціальних працівників, педагогів, психологів й інших фахівців системи ювенальної юстиції для застосування єдиного підходу в методиці допиту, опитування, дитини, відібрання пояснень, з'ясування думки чи отримання згоди дитини у справах, що її стосуються.
9. Зобов'язати суб'єктів, які працюють із дітьми в «правовому полі», проходити періодичні навчання та більш глибокого вивчити правовий й інші важливі складники взаємодії/комунікації з дитиною, представництва її інтересів, захисту тощо. Указані особи повинні мати таку можливість (а не лише обов'язок), і таке навчання може здійснюватися в спільно (у групах) та окремо (індивідуально).
10. Ураховуючи запит, який постійно зростає, на виконання психологічної експертизи як доказу думки дитини, важливим є формування професійного середовища підготовки відповідних фахівців, а саме:
  - створення спеціалізованих навчальних баз із підготовки психологів-експертів;
  - створення центрів підвищення кваліфікації й атестації фахових експертів (експертів-спеціалістів);
  - створення реєстру фахових експертів, які мають відповідну кваліфікацію для проведення психологічних експертиз.